

Redegørelse af 15/4 97 om den svigtende søgning til tekniske og naturvidenskabelige fag (Redegørelse nr. R 17).

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

FORORD

I forbindelse med en forespørgselsdebat i Folketinget den 30. januar 1996 om den svigtende søgning til især de tekniske, men også de naturvidenskabelige fag, vedtog Folketinget en dagsorden om, at jeg i folketingsåret 1996/97 skulle give en redegørelse, der kortlægger udviklingen og belyser problemets omfang.

I den redegørelse, jeg nu har afgivet, har jeg beskrevet udviklingen og redegjort for alle de initiativer, der er sat i værk – eller snart vil blive det – for både på kort og på langt sigt at fremme interessen for de naturvidenskabelige og tekniske fag.

Denne redegørelse viser, at rammerne for de naturvidenskabelige og tekniske fag er gode, og at de bliver endnu bedre med de nye initiativer hele vejen op gennem uddannelsessystemet. Nu er det folkeskolen, de gymnasiale uddannelser, teknikeruddannelserne og universiteterne, der skal udfylde rammerne.

Det er min opfattelse, at den svigtende interesse for tekniske og naturvidenskabelige fag er et fælles problem, som alle gode kræfter må forenes om at løse. Der findes ingen nemme løsninger, og det handler om et langt sejt træk i fællesskab.

1. INDLEDNING

Debatten om den manglende interesse for de tekniske og naturvidenskabelige fag har båret præg af, at de forskellige dele af uddannelsessystemet skyder skylden på hinanden. Universiteterne mener ikke, de studerende har lært noget i gymnasiet og gymnasierne retter kritikken mod folkeskolen. Holdningen er ikke særlig konstruktiv. Skal tendensen vendes, må alle indgå i dialog og samarbejde om opgaven.

Hvad årsagerne til den svigtende interesse for de tekniske og naturvidenskabelige fag er, findes der inden for kredsen af OECD-lande ingen grundig eller nuanceret viden om. Blot må det konstateres, at tendensen er den samme i mange lande – både inden og uden for den vestlige kulturkreds.

På det tekniske område ser det ud til, at søgningsbilledet er vendt, og på det naturvidenskabelige område steg det faktiske optag også i 1996. De tidligere års svigtende søgning til det tekniske område har skabt en række problemer for uddannelsesinstitutionerne, som er søgt løst med en række kvalitetsfremmende foranstaltninger. Der er stadig nogen arbejdsløshed blandt ingeniører, men den er hastigt faldende og inden for visse retninger, bl.a. elektronik, er der i dag mangel på ingeniører. De senere års fald i optaget til ingeniørstudierne vil få kandidatproduktionen til at falde markant. Omvendt forholder det sig på det naturvidenskabelige område. Her fortsætter kandidatproduktionen med at vokse, selv om søgningen til visse af uddannelserne har svigtet i et par år. Institutionernes egne forventninger til kandidatproduktionen er, at den vil vokse over de kommende 10 år med op mod 40 pct.

Erfaringerne viser, at omkring halvdelen af de studerende, der påbegynder et naturvidenskabeligt studium, falder fra undervejs. Hvis det var muligt for de naturvidenskabelige fakulteter at skabe et større engagement hos de studerende, kunne det alt for store frafald givet reduceres. En sidegevinst ville desuden være stigende taxameterindtægter, men det må selvfølgelig ikke ske på bekostning af uddannelsernes kvalitet. Selv om arbejdsmarkedet jævnlige klager over mangel på naturvidenskabelige kandidater, er arbejdsløsheden i matematik-fysik-gruppen 5 pct. og i biologi-geografigruppen 12 pct. (Her skal det bemærkes, at arbejdsløshedsprocenterne er beregnet på grundlag af de forsikrede – og af den grund overvurderede).

Denne redegørelse fokuserer på problemerne omfang og beskriver, hvad der allerede er gjort, og hvad der vil blive gjort for at fremme interessen for teknik og naturvidenskab i de forskellige dele af uddannelsessystemet – fra folkeskolen til de videregående uddannelser.

2. FOLKESKOLEN

Undervisningen i folkeskolen har naturligvis stor betydning for børn og unges interesser og holdninger og dermed også for de fag- og uddannelsesvalg, de træffer på efterfølgende uddannelsesstrin. Netop i erkendelse heraf har man i folkeskolen i særlig grad fokuseret på de naturvidenskabelige og tekniske fag.